

ЛАЗАР МУТАП И АРАПИН/ ВУКОВА ЗБИРКА

1. Књигу пише црни Арапине
2. Из ордије цара силеного
3. Од Видина, града бијелога,
4. Те је шаље у земљу Србију
5. У Тополу, село поносито,
6. Црном Ђорђу од Србије глави:
7. „Чујеш море каурине Ђоко!
8. „На те јесте царе протужио,
9. „Ти си цара за срце ујео,
10. „Србију му земљу освојио,
11. „Оборио мечет' и мунаре,
12. „Повисио цркве и олтаре;
13. „Исјек'о си хоце и муфтије;
14. „Још си већи зулум починио:
15. „Исјек'о си паше и кадије;
16. „Још си већи зулум починио:
17. „Туркиње си многе покристио,
18. „Имена им Српска нађенуо,
19. „За Србљина многу удомио;
20. „А ти знадеш, каурине Ђоко!
21. „Да то Турска вјера не подноси.
22. „Прођ' се тога, каурине Ђоко,
23. „Прођ' се тога, дај цареву рају;
24. „Ако ли се тога проћи не ћеш,
25. „Да царева земље не газимо,
26. „Да царева раје не таремо,
27. „Изађи ми на мејдан јуначки
28. „У широко у поље Видинско,
29. „Или за се пошљи замјеника;
30. „Пак да знадеш, каурине Ђоко!
31. „Ако мене суђен данак нађе,
32. „Цар већ на те више војштит' неће,
33. „Остаћ' твоја сва земља Србија,
34. „Остаћ' твоја од сад до вијека;
35. „Ако л' тебе суђен данак нађе,
36. „Царска земља к'о што је и била,
37. „Ако ли ми изићи не смијеш,
38. „Послаћу ти везак и преслицу,
39. „Те ми преди гаће и кошуљу
40. „А на мјесто моје наручнице;
41. „Пак ћу силну војску подигнути,
42. „Са војском ћу рају прегазити,
43. „И теби ћу у Тополу доћи,
44. „Б'јеле ћу ти дворе попалити,
45. „Тебе хоћу жива уватити,
46. „Веаћу ти руке наопако,
47. „Везана те у Стамбол пратити,
48. „Те ћу тебе цару поклонити;
49. „Тако ће се земља умирити.”
50. Дође књига Петровићу Ђорђу.
51. Учи књигу Петровићу Ђорђе,
52. Књигу учи, грозне сузе рони,
53. Пак од јада на ноге скочио,
54. И ишета из бијела двора,
55. Ниже двора у зелену башчу,
56. Пак се спусти на зелену траву,
57. Мисли мисли Петровићу Ђорђе:
58. „Моја мајко! што ли ћу ти јако?
59. „Ја сам први кавгу заметнуо,
60. „Црвописак на душу узео:
61. „Куд ће моја душа и тијело?
62. „Да б' Арапу на мејдан изиш'о,
63. „Може мене суђен данак наћи
64. „А очима ни виђети не ћу,
65. „На коме ће земља останути;
66. „Да би посл'о за се замјеника,
67. „Не знам данас, кога ћу послати.
68. „Да би посл'о Лазаревић-Луку,
69. „Лука није срећан на мејдану;
70. „Да би посл'о Чупића Стојана,
71. „Чупић јесте срећан на мејдану,
72. „У њег' би се мог'о поуздати,
73. „Боље у њег', нег' у десну руку;
74. „Ал' кад пошљем Чупића Стојана,
75. „Ко ће чуват' Мачве и Подриња
76. „Од Турака, проклетих Бошњака?
77. „Да би посл'о посинка Милоша,
78. „Ко че чуват' Јадра и Поцерја
79. „Од проклетих Турак' Зворничана?
80. „Да би посл'о Вељка харамбашу,
81. „Ко ће чуват' Бање и Косова
82. „Од Турака љутих Арнаута?
83. „Тог ни једног послати не могу.
84. „Имаде ми ђетић Цинцар Јанко,
85. „Ал' још није рана пребољео;
86. „Чарапићу Васо, грдна рано!

87. „Лудо ти ми на граду погибе!“
88. Мисли Ђорђе мисли на све стране,
89. Мисли мисли, па на једно смисли,
90. Брже пише једну ситну књигу,
91. Те је шаље Чачку бијеломе
92. А на руке Мутапу Лазару:
93. „Десно крило, Мутапе Лазаре!
94. „У које ти доба књига дође,
95. „Да си брже к мени у Тополу;
96. „Ти не жали до четири коња,
97. „Да б' под тобом коњи поцркали,
98. „Ја ћу теби коње потпунити.”
99. Оде књига Чачку бијеломе.
100. Истом Лазар за вечеру сјео,
101. Јоште прве чаше не попио,
102. Већ је држи и Богу се моли,
103. А књига му паде на кољено.
104. Кад је Мутап књигу сагледао,
105. Пуну чашу на синију баци,
106. Па узима ону ситну књигу;
107. А кад виђе, што му књига каже,
108. Брже викну своје вјерне слуге:
109. „Слуге моје, итро поитајте,
110. „Опремте ми дору од мејдана:
111. „Нове њему плоче пром'јените,
112. „Ситнијем га клинцима поткујте.
113. „Измијте га ђулсом и сапуном,
114. „Оседлајте седлом сребрнијем,
115. „Зауздајте уздом позлаћеном;
116. „С двије стране мећ'те у дората,
117. „Мећите му до двије гадаре,
118. „О ункашу балту оковану;
119. „Док с' обучем и узем оружје.
120. „Ево има три бијела дана,
121. „Кад ја легнем, чудан санак усним,
122. „Чини ми се у кавзи ћу бити,
123. „Господар ме Петровићу Ђорђе
124. „Врло брзо своме двору зове,
125. „Бог ће дати, да ће добро бити.“
126. Пак се Лазар поче облачити:
127. Он обуче свилу и кадифу,
128. И припаса све сретно оружје,
129. Са којим је на бој ударао
130. И здраво се на траг повраћао.
131. А слуге му дора изведоше,
132. Изнова му плоче пром'јенили,
133. А новијем клинцем' потковали:
134. Измили га ђулсом и сапуном,
135. Оседлали седлом сребрнијем,
136. Зауздали уздом позлаћеном;
137. Двије стране вргли у дората,
138. Метнули му до двије гадаре,
139. О ункашу балту оковану;
140. Кад дорату потегли колане,
141. Трипут дорат увретен скочио
142. И првијем ногам' закопао:
143. Знаде дорат, да ће путовати,
144. А на кавгу на мејдан изићи.
145. Пак се Лазар ману на дората,
146. И заиска чашу са синије,
147. Са дората попи чашу вина.
148. По вечери три сата прођоше,
149. Нит' бијаше зв'језде ни мјесеца;
150. Али Мутап и по мраку види,
151. Кано звјерка курјак у по ноћи.
152. Кад полеже дорат преко поља,
153. Кано зв'језда преко ведра неба:
154. Веле људи, да је дван'ест сати
155. Од Тополе до бијела Чачка,
156. Мутап Лазар за два сата дође.
157. Кад на страже Ђорђине удари,
158. Стражани га једва дочекаше,
159. До б'јела га двора допратише,
160. Пред авлијом Лазу оставише,
161. Отрчаше у дворе Ђорђији,
162. У ложници Ђорђа пробудише:
163. „Господару! теби Мутап дође.“
164. Ђорђе скочи из меке постеле,
165. И без капе и без свог појаса,
166. Без чизама и без јеменија,
167. Без оружја у танкој кошуљи
168. Од радости пред Лазу изиђе;
169. А кад Лазар Ђорђа опазио,
170. Пред њим дору коња одсједнуо,
171. Капу скиде, Ђорђу к руци пође,
172. Ал' му Ђорђе десне не да руке,
173. Већ га Ђорђе загрли рукама,
174. Па Мутапа у образ пољуби,
175. И Ђорђе му 'вако одговори:
176. „Добро дош'о, мој сиви соколе!“

177. Па га узе за десницу руку,
178. Уведе га у бијеле дворе,
179. За пуну га совру поставише
180. Пак му даде прву чашу своју:
181. „Напиј ми се, мој сиви соколе!“
182. Али Лазар вина пити не ће,
183. Веће Ђорђу Лазо говорио:
184. „Што ме зовеш, славни господару?“
185. Тад' му Ђорђе стаде говорити:
186. „Знадеш Лазо, знадеш мили сине!
187. „Мене Арап на мејдан позива
188. „Ев' под Видин у поље Видинско,
189. „Али за ме иште замјеника;
190. „Би л' се, Лазо, у се поуздао,
191. „Да Арапу на мејдан изиђеш,
192. „А да мене, сине, замијениш?
193. Ако Бог да, те ти здраво дођеш,
194. „Не ћу знати, што ћу теби дати:
195. „Честита ћу тебе учинити
196. „Ко и сина нејака Алексу;
197. „Ако ли те суђен данак нађе,
198. „Л'јепо ћу ти име опојати,
199. „Дуго ћу те, синко, спомињати.”
200. Мутап Лазар Ђорђи проговори:
201. „Господару, Петровићу Ђорђе!
202. „Би се јунак у се поуздао,
203. „Нити би се Арапа препао,
204. „Арапу би на мејдан изиш'о;
205. „Али немам коња за мејдана,
206. „Дорат ми је тешко остарио,
207. „Остарио, па је отешчао,
208. „У Турака с' врло добри коњи,
209. „А на коњма Турци бињације.“
210. Ал' бесједи Петровићу Ђорђе:
211. „Имаш, синко, коња за мејдана:
212. „Из мојијех седам стотин' коња
213. „Избер' коња, кога теби драго.”
214. У по ноћи св'јећу зажегоше,
215. Па одоше коње пробирати.
216. Мутап Лазар коња наћ' не може,
217. Ту за њега коња не бијаше:
218. „Немаш, Ђорђа, слатки господару!
219. „Ти не имаш коња за мејдана,
220. „Већ ћу ићи на дорату моме.
221. „Веће Ђорђа, слатки господару!

222. „Дај ти мени седам стотин' Срба
223. „На хатима а под миздрацима
224. „И под свијем Турским хаљинама,
225. „Да чувају страже од Турака,
226. „Док с Арапом мејдан подијелим:
227. „У Турака нигда вјере нема,
228. „Могу мене опколоти Турци,
229. „Па у руке жива уватити;
230. „Нек' чувају мене од Турака.“
231. То је Ђорђа једва дочекао,
232. Изабра му седам стотин' Срба,
233. Све под Турским св'јетлим хаљинама,
234. На хатима а под миздрацима.
235. Зађе Ђорђа сваког даривати,
236. Сваком даде по триест дуката,
237. А Мутапу не шће ни бројити,
238. Четири му цепа напунио.
239. Одатле се Лазар подигао
240. И за њиме седам стотин' Срба,
241. Лијепо јих Ђорђе испратио.
242. Да вам кажем, кога дана пође:
243. У суботу на светог Лазара
244. Пред Ристово пред цвјетоносије.
245. Да вам кажем, кога доба пође:
246. Прије зоре и дана бијела,
247. Кад с' даница роди од истока.
248. Од Тополе нико га не виђе
249. Са својијех седам стотин' друга.
250. Заведе их Лазар у планине
251. Од свијета, куд га виђет' не ће,
252. Куд с' не чује вашке ни кокота.
253. Мудро Лазар води своје друштво,
254. Јер се боји Турских пријатеља,
255. Да не кажу црну Арапину.
256. Води Лазо друштво седам дана,
257. Нитко Лаза привиђет' не може
258. Разма Бога и горе зелене;
259. А кад било на Велики петак,
260. Те с' угледа по поље Видинско,
261. По Видину куле пребијеле,
262. Измеђ' кула високе цамије,
263. Онда Лазар мудро уредио:
264. Своје друштво по гори сакрио,
265. И суботу онђе преданио,
266. Од Турака нико га не виђе.

267. Кад је било на васкрсеније
268. Прије зоре и бијела дана,
269. Мутап Лазар друштво сјетовао:
270. „Моја браћо, седам стотин' Срба!
271. „Добро коњма притеж'те колане,
272. „Сваки свога добра коња сакриј,
273. „Нека коњи под серсаном стоје,
274. „А и ви се по гори покријте,
275. „Па гледајте преко поља равна,
276. „А ја одо на моме дорату
277. „Преко равна поља Видинскога
278. „На биљегу, ђе је Арап рек'о;
279. „Ако буде црни Арап дош'о,
280. „Те се с њиме по пољу поћерам,
281. „Ја ћу бјежат' пред Арапом црним,
282. „Ви гледајте добро по дурбину,
283. „Не ћу бјежат', да утечем њему,
284. „Веће ћу га мамит' од Турака,
285. „Ближе ћу га вама прикучити;
286. „А када се, браћо, ја окренем,
287. „Те се оштрим гвожђем огледамо,
288. „Ви гледајте, мене познајите:
289. „Ако падне са Арапа глава,
290. „А ви онда коње посједните,
291. „Па у поље к мени потеците,
292. „И по једну пушку избаците,
293. „А Србињски у глас подвикните,
294. „Не би л' како Турке поплашили,
295. „Да менека не увате Турци;
296. „Ако л' моја падне руса глава,
297. „Ви се онда јављати немојте;
298. „Већ готове коње посједните,
299. „Па бјежите у земљу Србију,
300. „Бјеж'те, браћо, не гините лудо.“
301. То изрече војвода Лазаре,
302. Пак посједе виловна дората,
303. Оде право преко поља равна,
304. Као звјезда преко ведра неба.
305. Када Лазо на биљегу дође,
306. Али Арап прије бјеше дош'о,
307. И извео седам хиљад' Турак':
308. Све попели по пољу шаторе,
309. Приставили кавене ибрике,
310. А просули сребрне филцане,
311. А стоје им коњи под седлима

312. Повезати, зопца устакнута;
313. Арап шатор с краја разапео
314. Под шатором пије рујно вино,
315. Пред шатор је копље ударио,
316. А за копље свез'о бедевину;
317. Често Арап гледа преко поља,
318. Кад ће му се Ђорђа помолити.
319. Прије Турци Лазу опазише
320. Од онога црна Арапина,
321. Дотрчаше Турци Арапину,
322. Па овако њему говораху:
323. „Арап-ага, ето иде Ђорђа,
324. „А не води момка ниједнога,
325. „Нека знадеш, на предају иде,
326. „И он теби носи много благо.“
327. Кад то чуо црни Арапине,
328. Итро скочи, припаса оружје,
329. Пак посједе суру бедевину,
330. И на сусрет потече Лазару;
331. А остали Турци устадоше,
332. Устадоше, па се поређаше,
333. Те гледају Лазу и Арапа,
334. Кој' ће коме очи заварати.
335. Кад се Арап прикучи Мутапу,
336. Поче њему Мутап говорити:
337. „Море курво, црни Арапине!
338. „Јер се мени не даш одморити?
339. „Ја сам јунак трудан и уморан.
340. „Та мејдан се тако не дијели,
341. „Већ јунаци од коња одјашу,
342. „Па се онда обадва рукују,
343. „И по једну чашу пију вина,
344. „Један другом док опрости крвцу.
345. „Та ласно је кавгу заметнути,
346. „Ал' је тешко крвцу опростити.“
347. Ал' то Арап ни слушати не ће,
348. Већ потеже сабљу димишћину,
349. На Мутапа јуриш учинио;
350. Ал' га Мутап не шће дочекати,
351. Већ окрену помамна дората,
352. Пак побјеже преко поља равна,
353. А за њиме Арап на кобили.
354. Сва ордија Турска ев' устала,
355. Пак се смију и рукама пљешту,
356. И међ' собом Турски говораху:

357. „Ала! ала! јада од хајдука!
358. „Како Ђорђе пред Арапом струже!“
359. Ал' не бјежи Лазо да утече,
360. Већ Арапа мами од Турака.
361. Кад га Лазо далек' измамио
362. На помолу својим Србињима,
363. Онда Лазо окрену дората,
364. А потрже сабљу димишћију,
365. Иза себе удари Арапа,
366. Иза себе преко л'јеве руке,
367. На довату по црноме врату,
368. У једноћ му одсијече главу,
369. Паде глава у зелену траву,
370. Остаде му тело на кобили,
371. Мртва глава из траве говори:
372. „Богом брате, Петровићу Ђорђе!
373. „Твоја земља и твоја Србија!
374. „Немој мене више ударати,
375. „Чини ми се, могу пребољети.“
376. Да вам кажем, ког' сата погибе:
377. У нећељу на васкрсеније,
378. Кад се рађа сунце од истока.
379. А кад виђе седам стотин' Срба,
380. Ће погибе црни Арапине,
381. Сви на добре коње посједоше,
382. А у поље равно истрчаше,
383. Пламенито грлом подвикнуше,
384. И по једну пушку избацише,
385. И Лазару брже долећеше.
386. Кад то вид'ли Турци Видинлије,
387. Сви пјешнице граду побјегоше,
388. Оставише распете шаторе,
389. Оставише коње повезане,
390. Пристављене кавене ибрике
391. И просуте сребрне филцане;
392. Ал' Србињи нагло ударише,
393. Од појаса сабље повадише
394. И у Турке јуриш учинише.
395. Да је коме стати па гледати,
396. Како Српске сабље сијевају!
397. Како Турске главе зијевају!
398. Видинлије с' Турци препадоше,
399. И на граду затворише врата,
400. А са града пукоше топови.
401. Ту не оста Србин у дружини,
402. Који Турске не одс'јече главе.
403. Пак се Србљи пољем повратише,
404. И све Турске коње поваташе.
405. Оборише све Турске шаторе,
406. У терћије шаторе савише;
407. Покупише кавене ибрике,
408. Покупише сребрне филцане;
409. Сваки Србин десет коња доби.
410. Мутап узе Арапову главу,
411. Дорату је у зобницу баци,
412. Пак дората у поводу води,
413. Арапову јаше бедевију.
414. Одатле се Лазар подигао,
415. Оде право у земљу Србију
416. Пјевајући, коња играјући.
417. Када дође у село Тополу,
418. Далеко га Ђорђе опазио,
419. Пред њега је брже истрчао:
420. Руке руче, у лица се љубе;
421. Мутап узе од Арапа главу,
422. И он рече Црноме Ђорђију:
423. „Господару, Петровићу Ђорђе!
424. „Нај ти даре црног Арапина,
425. „Арап ти је јабуку послао.“
426. Па пред Ђорђу русу главу баци.
427. Кад је Ђорђе главу сагледао,
428. Онда Ђорђе весеље учини,
429. И изврже тридесет топова.
430. Оде абер по земљи Србији,
431. Сви Србини весеље чинише,
432. На градов'ма пуцаше топови,
433. Јер је Лазар посјек'о Арапа,
434. Србинима свима дика јесте.
435. А кад чули Турци Босанлије,
436. И они су весеље чинили,
437. Са градова бацали топове,
438. Јер Босанци млидијау Турци,
439. Да с' Србија земља умирила.
440. Не зна Ђорђе, шта ће Лази дати,
441. Већ га пита: „Ишти, сине Лазо!
442. „Ишти, сине, небројено благо,
443. „Ишти, сине, шта је теби драго.“
444. Али Мутап на благо не гледа,
445. Веће Ђорђа у руку пољуби:
446. „Господару, Петровићу Ђорђе!

447. „Даћеш мени, што је теби драго;
448. „Даћеш мени слободу јуначку,
449. „Да ми нико судити не може,
450. „Осим Бога и тебе једнога.”